

เหลี่ยมหลังแลหน้ากับการพัฒนาเกาหลีใต้

สุรียพร นิพิฐวิทยา

บทนำ

หากจะกล่าวถึง “เสือตัวใหม่แห่งเอเชีย” คงจะเป็นใครไปไม่ได้นอกเสียจาก “เกาหลีใต้” ด้วยศักยภาพที่เปี่ยมล้นและความสามารถในการพัฒนาประเทศให้เจริญขึ้นในทุกด้านอย่างไม่หยุดยั้งจนกลายเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงที่สุดในปัจจุบัน จนหลายคนอาจเกิดคำถามขึ้นในใจว่า “อะไรคือปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของเกาหลีใต้” คำตอบนั้นหาใช่ไกลอื่น หากแต่อยู่บนรากฐานของประเทศที่ได้รับการบ่มเพาะและก่อร่างสร้างฐานมาแล้วอย่างมั่นคง รวมทั้งการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านควบคู่กันไป ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และเทคโนโลยี จนพร้อมแล้วที่จะก้าวต่อไปในโลกยุคใหม่

ทำความรู้จักเกาหลี

เกาหลี หรือ KOREA มีที่มาจากรากศัพท์ 2 คำ คือ KO หมายถึง ยอดสูง REA หรือ RYU หมายถึง ไสสะอาด เมื่อรวมความแล้วหมายถึง ประเทศที่อยู่บนยอดสูงสุดของยอดเขาคิมคังซานซึ่งเป็นภูเขาประจำชาติและมีความใสสะอาดดังสายธารของต้นน้ำบนยอดเขาแห่งนี้ แม้เกาหลีจะเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขอบเขตและทรัพยากรธรรมชาติอันจำกัด แต่ก็มิลักษณะพิเศษต่างๆ

ลักษณะภูมิประเทศ

คาบสมุทรเกาหลีทอดตัวไปทางทิศใต้ มีความยาว 1,020 กิโลเมตร (612 ไมล์) และกว้าง 175 กิโลเมตร (105 ไมล์) ณ จุดที่แคบที่สุดของคาบสมุทร พื้นที่ 70% ของประเทศเป็นเทือกเขา จึงจัดเป็น

ประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเทือกเขามากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของแผ่นดินที่เป็นหินแกรนิตและหินปูนทำให้เกิดภูมิประเทศที่สวยงามอย่างมหัศจรรย์ ประกอบด้วยเทือกเขาและหุบเขา ชายฝั่งด้านตะวันออกมีเทือกเขาสูงชันและทอดตัวลงสู่ทะเล ในขณะที่ชายฝั่งทางด้านใต้และตะวันตกมีเทือกเขาที่ค่อยๆ ลาดลงต่ำสู่ที่ราบชายฝั่ง ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเกาหลีโดยเฉพาะในด้านการผลิตข้าว

คาบสมุทรเกาหลีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ที่บริเวณเหนือเส้นขนานที่ 38 คือ ประเทศระบอบประชาธิปไตยสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ทางใต้ และประเทศระบอบคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือ ถูกคั่นกลางโดยเขตปลอดทหาร ประเทศเกาหลีใต้มีพื้นที่ 99,500 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 9 จังหวัด (โด) กรุงโซลเป็นเมืองหลวงของประเทศ และประกอบด้วยเมืองใหญ่ๆ 6 เมือง คือ พูซาน แทกู อินชอน ควางจู แทจอน และ อุลซาน รวมมีเมืองทั้งหมด 77 เมือง (ซี) 88 มณฑล (กุน) ใน 9 จังหวัด

ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์

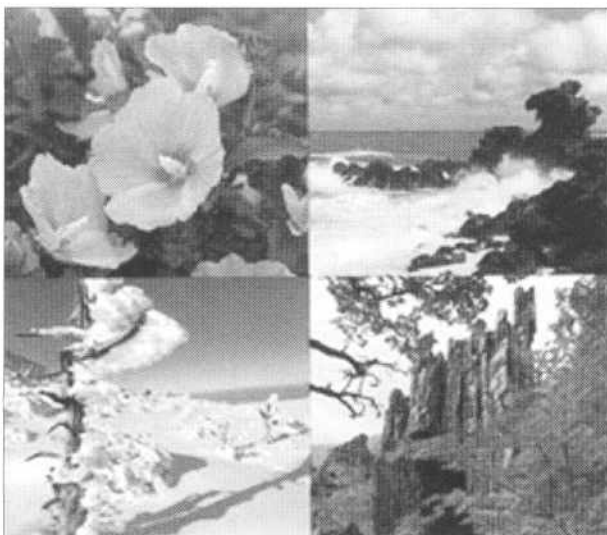
เกาหลีตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 33 และ 43 องศาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 124 และ 131 องศาตะวันออก

(รวมเกาหลีเหนือ) ยอดเขาฮัลลาซานบนเกาะเชจู 1,950 เมตร ยอดเขาซีรีซาน 1,915 เมตร และยอดเขาซอริกซาน 1,708 เมตร แม่น้ำนังกตงคัง 522 กิโลเมตร แม่น้ำฮันคัง 482 กิโลเมตร และแม่น้ำคิมคัง 396 กิโลเมตร

ด้านสภาพภูมิอากาศ

ประเทศเกาหลีมีสภาพอากาศอยู่ในเขตอบอุ่น และมีสี่ฤดูที่แตกต่างกันคือ ในปลายเดือนมีนาคมหรือต้นเดือนเมษายน ต้นไม้จะผลิใบสะพรั่งเต็มต้น เป็นสัญญาณว่าฤดูใบไม้ผลิได้เริ่มขึ้นแล้ว ระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมจะมีหลาย ๆ วันที่แสงแดดสดใสตลอดทั้งวัน ในฤดูร้อนซึ่งอากาศร้อนและมีฝนตกบ้าง ต้นไม้จะเขียวชอุ่มทั่วไป ในเดือนมิถุนายนอุณหภูมิเฉลี่ยจะสูงกว่า 20 องศาเซลเซียสเล็กน้อย ฤดูมรสุมปกติจะเริ่มขึ้นในปลายเดือนมิถุนายน จนถึงช่วงกลางหรือปลายเดือนกรกฎาคมและในเดือนสิงหาคมอากาศจะร้อนจัดและชื้นมาก ฤดูใบไม้ร่วงจะเริ่มขึ้นตอนปลายเดือนกันยายน ลมที่พัดมาจากแผ่นดินใหญ่นั้นทำให้อากาศแห้งและท้องฟ้าโปร่ง จึงเป็นช่วงที่อากาศเหมาะกับการท่องเที่ยวมากที่สุด ในเดือนตุลาคมทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศจะมีสีสนสดใสด้วยใบไม้ที่เปลี่ยนเป็นสีทองและสีแดงเต็มต้น ในเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์อากาศจะหนาวเย็นและแห้งบางครั้งมีฝนหรือหิมะ ความมหัศจรรย์ของธรรมชาติที่เสกสรรปั้นแต่งได้อย่างลงตัวนี้เอง ทำให้เกาหลีได้รับสมญานามว่า “ดินแดนแห่งความสงบยามเช้า” หรือ “สวิสเซอร์แลนด์แห่งเอเชีย”

ประวัติศาสตร์ชนชาติเกาหลี

มนุษย์เริ่มเข้าไปตั้งรกรากในบริเวณที่เป็นประเทศเกาหลีในปัจจุบันเมื่อประมาณ 500,000 ปีก่อน อาณาจักรแรกได้แก่ โคโซซอน (โซซอนโบราณ) ตั้งขึ้นเมื่อ 2,333 ปีก่อนคริสต์ศักราชและในช่วงหนึ่งศตวรรษก่อนคริสต์ศักราช คาบสมุทรเกาหลีทั้งหมดและดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศแมนจูเรียอยู่ภายใต้การปกครองของสามอาณาจักร คือ โคกูเรียว แพ็กเจ และซิลลา นับเป็นอาณาจักรที่มีอำนาจสูงสุดในแถบนั้น เป็นที่รู้จักกันว่า ยุคแห่งสามอาณาจักร ระหว่าง 57 ปีก่อน คริสตศักราช ถึงปี ค.ศ.668 ในปี ค.ศ.668 และ 660 ตามลำดับ อาณาจักรโคกูเรียว และแพ็กเจ ได้พ่ายแพ้ต่ออาณาจักรซิลลา จึงเป็นการรวมเอาดินแดนในคาบสมุทรเข้าด้วยกันในปี ค.ศ. 676 ยุคซิลลารวมอาณาจักร (ปี ค.ศ. 676-935) นับเป็นยุคทองของวัฒนธรรมเกาหลี โดยเฉพาะทางด้านพุทธศิลป์ ต่อมาในยุคอาณาจักรโคกูเรียว (ปี ค.ศ.918-1392) มีการจัดตั้งรัฐบาลแห่งชนชั้นปกครองขึ้น พุทธศาสนาได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติ และมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองการปกครองเป็นอย่างมาก ชื่อประเทศเกาหลีก็มาจากคำว่า โคเรียว นั่นเอง ปี ค.ศ.1392-1910 อยู่ในสมัยราชวงศ์ โซซอน อันเป็นราชวงศ์สุดท้ายของประเทศเกาหลี มีการปฏิรูปการเมืองการปกครองอย่างเอาจริงเอาจัง ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดคือการยกย่องให้ลัทธิขงจื้อกลายเป็นคตินิยมประจำชาติ การสร้างสรรค์งานด้านวรรณศิลป์ และการประดิษฐ์ตัวอักษร ฮันกิล ในปี ค.ศ.1443 ทำให้ยุคนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมเกาหลี มีเมืองฮันยาง ซึ่งปัจจุบันรู้จักกันในชื่อโซล เป็นเมืองหลวงในปี ค.ศ.1394 ปราสาทและกำแพงเมืองจากในยุคนี้ยังคงมีให้เห็นจนกระทั่งปัจจุบัน ราชวงศ์โซซอนได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ.1910 ภายหลังการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีได้ตกเป็นอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา 35 ปี จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลงในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ.1945 กองทัพญี่ปุ่นยอมแพ้สงคราม และถอนกำลังออกจากประเทศเกาหลีซึ่งถูกแบ่งออกเป็นสองประเทศ คือประเทศเสรี

ทางใต้และประเทศคอมมิวนิสต์ทางเหนือ สามปีต่อมา ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งอยู่ทางใต้จึงจัดตั้งรัฐบาลอิสระได้สำเร็จสงครามเกาหลีได้ระเบิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ.1950 เมื่อเกาหลีเหนือบุกเกาหลีใต้และในที่สุดก็มีการลงนามในสัญญาสงบศึกในปี ค.ศ.1953 หลังสงครามดังกล่าว เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จอย่างมากในการฟื้นฟูประเทศให้มั่นคงและมั่งคั่งอีกครั้งหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เกาหลี

มีหลักฐานของเกาหลีว่าไทยได้มีการติดต่อกับเกาหลีมาช้านานนับตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาแล้ว โดยมีเรือสินค้าจากสยามประเทศเข้าไปขายสินค้าในเกาหลี แต่ข้อเขียนไม่ปรากฏชัดว่า เรือนั้นคนไทยเป็นเจ้าของหรือเป็นเรือของคนจีนและกะลาสีเรือก็เป็นคนจีนทั้งหมด ต่อมาในยุคใหม่ นับตั้งแต่ตอนกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้สร้างความสัมพันธ์กับประเทศบนคาบสมุทรเกาหลีอย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน ความรู้สึกของคนไทยโดยทั่วไป เรามีความรู้สึกที่ดีและเป็นมิตร

ตารางที่ 1 การคาดคะเนภาวะเศรษฐกิจของเกาหลีใต้

กับประเทศเกาหลีทั้งสองประเทศ แม้ว่าในช่วงหนึ่งประเทศไทย ได้ส่งกองทหารอาสาสมัครเข้าร่วมรบกับกองทหารขององค์การสหประชาชาติต่อสู้กับเกาหลีเหนือ จนเกิดมีการแต่งเพลงที่รำพึงรำพันถึงทหารไทยกับสาวชาวเกาหลี เช่น เพลงเสียงครวญจากเกาหลี แต่เราก็มิได้มีใจเจ็บแค้นหรือแค้นเคืองกับคนและประเทศเกาหลี โดยคนไทยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยแยกแยะว่านี่เป็นเกาหลีเหนือหรือนั้นเป็นเกาหลีใต้อย่างเด่นชัด ทั้งนี้ เพราะสิ่งที่คนไทยรับรู้ก็คือคน “เกาหลี” เป็นมิตรของเรา อีกทั้งเกาหลีมีสมุนไพรที่เรียกว่า โสมเกาหลี ที่เลื่องชื่อและมีชุดฮันบกหรือเครื่องแต่งกายประจำชาติที่สวยงามนี่เป็นสิ่งที่ทำให้เราพอใจและให้ความเป็นมิตรไมตรีที่ดีกับคนในสังคมทั้งสองนี้เสมอมา

การพัฒนาทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้

เกาหลีใต้ได้บรรลุความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับหนึ่ง จนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในตอนกลางทศวรรษ 1980 แห่งคริสต์ศักราช และก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมพัฒนาเมื่อได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว (OECD) ในปี ค.ศ. 1996 ต่อมา เกาหลีใต้ได้ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1997 แต่ก็สามารถฟื้นฝ่าปัญหาและคืนเงินกู้ทั้งหมดให้แก่ไอเอ็มเอฟงวดสุดท้ายเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2001 อนึ่ง มีการคาดการณ์กันว่า เศรษฐกิจของเกาหลีใต้จะเฟื่องฟูพุ่งปรวดต่อไปอย่างรวดเร็ว

ปี	รายได้ต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (พินล้านเหรียญสหรัฐ)
2001	10,000	435
2002	10,294	488
2003	12,794	607
2004	14,453	686
2005	16,286	773

ที่มา: Source: “Economic Forecast,” Korea Now. November 3, 2001, p. 16.อ้างในตำรา (2548)

ในขณะเดียวกัน องค์การการค้าโลก (WTO) ได้กล่าวว่า ปัจจุบัน เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีมูลค่าทางการค้าใหญ่เป็นอันดับที่ 13 ของโลกในปี ค.ศ. 2001 (เคยอยู่ในลำดับที่ 11 เมื่อปี 1996) และจะได้ลำดับสูงขึ้นต่อไปในอนาคตอันใกล้ ส่วนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้นั้นยังคงเน้นอุตสาหกรรมหนักและไฮเทคที่กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่หรือแชโบล์ทำการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญทำให้สินค้าของเกาหลีใต้ เช่น เรือเดินสมุทร รถยนต์ เครื่องจักร สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องมือสื่อสารมีจำหน่ายในท้องตลาดของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งตลาดในประเทศไทยของเรา ในทางตรงกันข้าม โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยยังคงเป็นเกษตรกรรม และเป็นสินค้าที่ส่งออกไปขายในตลาดเกาหลี แม้ว่าจะมีสินค้าบางตัวที่เป็นสินค้าอุตสาหกรรม เช่น แผงวงจรไฟฟ้า แต่ก็ยังเป็นสินค้าที่ผลิตโดยกลุ่มอุตสาหกรรมต่างชาติ ทำให้ไทยขาดดุลการค้ากับเกาหลีใต้เรื่อยมานับสิบปี

ทางฝ่ายไทยได้พยายามเรียกร้องให้เกาหลีใต้เพิ่มปริมาณและมูลค่าในการซื้อสินค้าไทยให้มากขึ้น แต่ทางเกาหลีก็ได้ยกตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวเกาหลีที่เดินทางมาไทยราวปีละ 300,000-400,000 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปเกาหลีใต้เพียงปีละ 60,000-90,000 คน เกาหลีจึงอ้างว่า เขาได้ใช้จ่ายเงินไปกับการท่องเที่ยวจำนวนมหาศาลกับไทยเป็นการทดแทนแล้ว อย่างไรก็ตามการขาดดุลการค้าจำนวนมากในแต่ละปีนี้เป็นสิ่งทำลายสำหรับพ่อค้าและนักลงทุนของไทย ที่จะสามารถขยาย การส่งออก

ตารางที่ 2 มูลค่าทางการค้าระหว่างไทย-เกาหลีใต้

ปี พ.ศ.	(มูลค่า-ล้านบาท)	ไทยส่งออกไปยังเกาหลี เกาหลีส่งมายังไทย
2539	25,661	67,990
2540	30,807	68,717
2541	25,741	61,919
2542	34,496	66,964
2543 (มค.-กค.)	27,491	46,375

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ พ.ศ. 2543 อ้างใน ดำรงค์ (2548)

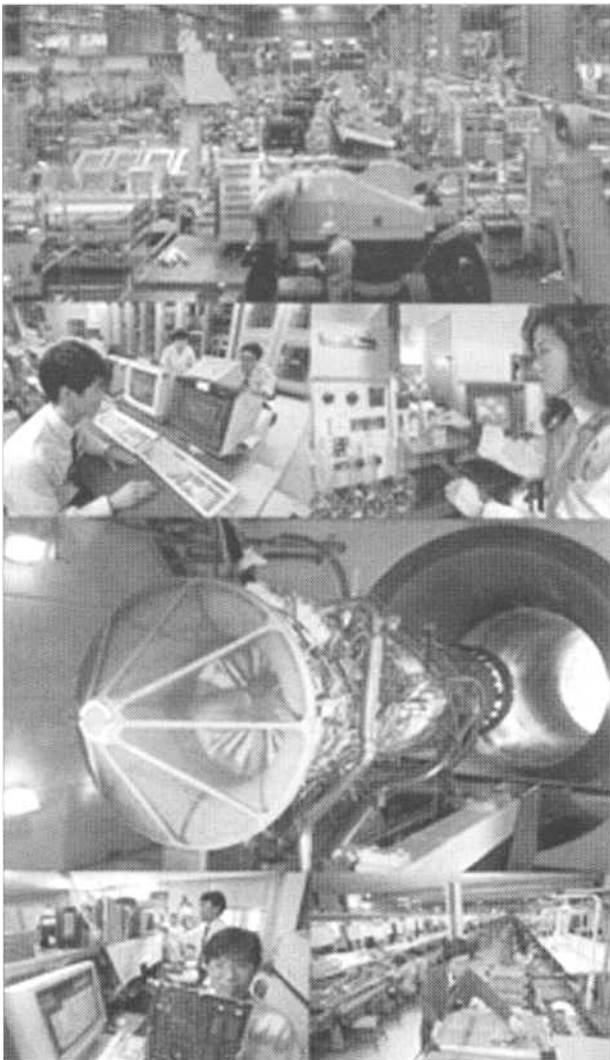
ไปยังเกาหลีได้อีกมากหรือ ไปลงทุนในเกาหลีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะคน เกาหลีใต้มีรายได้มากและมีอำนาจในการซื้อสูงการค้าและการลงทุนควรกระทำอย่างเป็นระบบและเพิ่มจำนวน/มูลค่า ให้มากขึ้น อันจะเป็นการนำเงินตราเข้ามายังประเทศอีกทางหนึ่ง

ปัจจุบัน เกาหลีใต้ได้เข้ามาผูกพันกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างเป็นทางการ โดยเข้าร่วมประชุม ASEAN-Plus-Three ที่ประเทศบรูไนเมื่อวันที่ 4-6 พฤศจิกายน ค.ศ. 2001 ประธานาธิบดี คิม เด จุง แห่งเกาหลีใต้ได้เคยเสนอให้จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือในภูมิภาคภายใต้ชื่อ East Asian Vision Group โดยมีจีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่นใน ค.ศ. 1998 ต่อมาในการประชุมที่บรูไน เขาได้เสนอเปลี่ยนเป็น East Asia Summit หรือ East Asia Free Trade Zone เสมือนเป็นเขตการค้าเสรีของอเมริกา หรือสหภาพยุโรปและยังคงย้าให้ประเทศ ทั้งสามเป็นแกนของความร่วมมือ อย่างไรก็ตาม สมาชิกในกลุ่มอาเซียนต่างไม่เห็นพ้องเพราะจะยังผลให้สมาคมอาเซียนดั้งเดิมลดบทบาทความสำคัญลงไปมาก ความพยายามของเกาหลีใต้ในการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือดังกล่าวขึ้นเป็นการส่งสัญญาณว่า ในที่สุด สมาคมอาเซียนอาจจะกลายเป็นส่วนย่อยของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก (East Asia Forum) และอาจต้องพึ่งพาประเทศทั้งสามในทางเศรษฐกิจและการเมืองต่อไป จึงเป็นเรื่องที่น่าจับตาอย่างยิ่ง ทั้งนี้ทั้งนั้น ในขณะนี้ ไทยเราเป็นสมาชิกที่มีความสำคัญและมีบทบาทเด่นประเทศหนึ่งของสมาคมนี้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของเกาหลีใต้

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกาหลีใต้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วมีมากมายหลายประการแต่พอที่จะสรุปปัจจัยหลักได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยประการที่หนึ่ง ปัจจัยที่เราเห็นได้อย่างเด่นชัดคือ “ด้านทรัพยากรมนุษย์” เดิมเมื่อสิ้นสุดสงคราม เกาหลีได้รับความกดดันจากภายนอก คนในชาติได้รับความทุกข์จากการถูกกดขี่ ประชากรกว่าครึ่งของประเทศไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่เกาหลีกลับใช้ระยะเวลาไม่นานในการสร้างประเทศจนประชากรมีความรู้ และมีคุณภาพไม่เป็นที่สองรองใคร จำนวนผู้ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประชากรอีกจำนวนไม่น้อยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีโอกาสไปศึกษาระดับ

ปริญญาโทและเอกในสถาบันชั้นนำของโลกโดยเฉพาะทางด้านวิศวกรรมศาสตร์

นอกจากนั้นนโยบายของรัฐเองก็มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนความเจริญที่เกิดขึ้นไม่น้อย รัฐบาลเกาหลีใช้กลไกการพัฒนาทางด้านจิตใจ เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้คนกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียร และมุ่งมั่นใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่เพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ก้าวหน้า ประกอบกับลักษณะอุปนิสัยประจำชาติของคนเกาหลีเอง ที่เป็นคนขยันขันแข็ง พึ่งพาตนเอง ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอโดยเฉพาะทางด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยี มีการวางแผนการทำงานอย่างละเอียดและเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นชาติที่มีระเบียบ รักษากฎเกณฑ์และปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างเคร่งครัด รวมถึงการเลือกงานที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ ดังภาษิตโบราณของชาวเกาหลีที่ว่า “ส่งคนหนุ่มไปกรุงโซลและส่งม้าหนุ่มไปเกาะเชจู” ซึ่งมีความหมายว่า กรุงโซลเป็นเมืองหลวงที่ทันสมัยเหมาะกับคนหนุ่มที่คิดก้าวหน้า ในขณะที่เกาะเชจูมีภูเขาอัลลาซานและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ จึงจำเป็นต้องใช้ม้าหนุ่มที่แข็งแรงเป็นพาหนะ สิ่งเหล่านี้เองที่ถือเป็นหัวใจในการทำงานของชาวเกาหลี

อีกประการหนึ่ง ชาวเกาหลีทำงานหนักมาก ถึงขนาดที่คนญี่ปุ่นได้กล่าวไว้ว่า “ชาวเกาหลีทำงานเหมือนกับหุ่นยนต์ไม่ยอมหยุดพักผ่อน ทำงานไม่ยอมบ่น ตั้งแต่เช้าจนกระทั่งถึงกลางคืน” หากพิจารณาแล้วก็เป็นจริงดังว่า โดยจะเห็นได้จากในยุคสร้างเนื้อสร้างตัวของญี่ปุ่นนั้น ชาวญี่ปุ่นเฉลี่ยแล้วทำงานหนักถึง 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่เกาหลีในยุคสร้างเนื้อสร้างตัวนั้น ทำงานหนักถึง 60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งหนักกว่าคนญี่ปุ่นที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นยอดขยันเสียอีก แม้จะเข้าสู่ช่วงที่ประเทศเกาหลีมีรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นแล้วก็ตาม แต่คนเกาหลีก็ยังยินดีที่จะทำงานหนักโดยเฉลี่ยมากถึง 55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งนับว่ามากกว่าประเทศอื่น ๆ ถึง 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และแม้ปัจจุบันคนเกาหลีจะทำงานลดลงจาก 6 วัน เหลือ 5 วัน ครึ่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมากกว่าคนไทยที่ทำงาน 5 วัน

เสียอีก ซึ่งถ้าวิเคราะห์จากข้อมูลข้างต้นแล้วพอจะสรุปให้เห็นได้ว่าคนเกาหลีส่วนใหญ่ยอมอดทนมียอมทุ่มหมั่นที่จะทำงานหนักในวันนี้เพื่อความก้าวหน้าผุสุกในอนาคต

ปัจจัยประการที่สองคือ “ลักษณะและโครงสร้างทางสังคม” เกาหลีมีโครงสร้างทางสังคมแบบเปิด ที่เปิดโอกาสให้คนไม่ว่าจะมาจากชนชั้นใด หากมีความรู้ความสามารถ ก็สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและเป็นที่ยอมรับจากคนทั่วไปในสังคมได้ ชาวเกาหลีมีคำกล่าวว่า “เมื่อใครทำดีต้องยกให้เด่นเป็นตัวอย่าง” การยอมรับนี้เป็นการยอมรับทั้งในด้านผลงานและความสามารถของคน โดยไม่ยึดคุณสมบัติเป็นหลัก ตามความเชื่อที่ว่า “ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน” ดังนั้นไม่ว่าคนคนนั้นจะเป็นชาวไร่ ชาวนา กรรมกรหรือครูบ้านนอก หากมีความรู้ความสามารถ ก็ประสบความสำเร็จได้ ยกตัวอย่างเช่นในสมัยประธานาธิบดี ปาร์ค จุง ฮี มี ศาสตราจารย์ ยง กี คิม ซึ่งเป็นครูจากชนบท ได้เป็นผู้ริเริ่มแนวทางในการพัฒนาชนบทของเกาหลีหลังจากประสบความสำเร็จ ได้นำแนวความคิดและคำแนะนำไปเสนอให้กับประธานาธิบดี ถึงแม้ตัว ยง กี คิม จะเป็นเพียงครูชาวบ้าน แต่ประธานาธิบดีก็ยินดียอมรับและนำแนวทางไปสร้างแผนพัฒนาประเทศจนสามารถพัฒนาประเทศได้สำเร็จ นอกจากนี้ค่านิยมทางสังคมเกาหลีที่ว่าความขยัน การทำงานหนักและการใฝ่หาความรู้ทางเทคโนโลยีนั้น หากผู้ใดปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดก็สามารถประสบความสำเร็จได้ และเมื่อประสบความสำเร็จแล้วคนในสังคมก็จะให้การยกย่องสรรเสริญ ดังนั้นชาวเกาหลีไม่ว่าจะเป็นคนในภาครัฐบาลหรือเอกชนจะทำงานกันอย่างจริงจัง แม้นักเรียนนักศึกษาเอง ต่างก็มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ อย่างหนักเพื่อให้รู้จริงและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยประการที่สาม คือ “ทัศนคติของคนในสังคม” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง “ความเป็นเจ้าของประเทศ” สิ่งนี้เองก่อให้เกิดความเป็นชาตินิยมที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดในวิถีชีวิต จะสังเกตได้ว่าคนเกาหลียังคงแต่งกายแบบเกาหลีนิยม บริโภคและใช้

ในสิ่งที่ทำในประเทศไม่ว่าจะเป็นรถยนต์เครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้าและอาหาร จึงทำให้ค่าครองชีพไม่แพงนักเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าการร่วมแรงร่วมใจและความสมัครสมานสามัคคีของคนในชาตินั้น คือแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่ที่นำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่มีความเจริญรุ่งเรืองซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางเดียวกัน

ปัจจัยประการที่สี่ คือ “นโยบายและทิศทางการเมือง” รัฐบาลเกาหลีมีนโยบายในการพัฒนาประเทศในหลายๆ ด้าน อาทิ นโยบายการปฏิรูประบบราชการเพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน มีการปรับปรุงโครงสร้างภายในกระทรวงต่างๆ เช่น กระทรวงการค้า อุตสาหกรรม และพลังงานเพื่อให้เกิดเสถียรภาพและความคล่องตัว รวมทั้งมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อให้ทันต่อยุคสมัย อาทิ การตั้งกรมวัฒนธรรมร่วมสมัย นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่เด่นๆ อันได้แก่ นโยบายเศรษฐกิจที่เน้นการส่งออก เน้นให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรัฐจะใช้กลไกในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ บริษัทใดที่สนองนโยบายของรัฐโดยเฉพาะด้านการส่งออก จะได้รับสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก ซึ่งเรียกสินเชื่อประเภทนี้ว่า “Policy Loan” และยังมีนโยบายอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยี โดยรัฐจะให้ความสำคัญกับระบบคมนาคมและการสื่อสารเป็นอันดับแรกเพราะเชื่อว่าโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นจึงมีการวางแผนยุทธศาสตร์ การทำวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีหรือที่เรียกว่า R&D ร่วมกับภาคเอกชนเพื่อนำมาใช้กับอุตสาหกรรมต่างๆ อีกทั้งยังมีการสร้างโครงข่ายระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีนโยบายสร้างซอฟต์แวร์ปาร์คใน มหาวิทยาลัยทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งพอจะสรุปให้เห็นได้ว่าเจตนารมณ์ทางการเมืองเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยเป็นแรงผลักดันให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยประการที่ห้า คือ “ด้านเศรษฐกิจ” เกาหลีได้บรรลุถึงจุดเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญทางเศรษฐกิจนับ

ครั้งไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็ในปี 1997 ก่อนเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในเอเชีย เกาหลีมีรายได้ประชาชาติต่อหัวมากกว่าหนึ่งหมื่นเหรียญสหรัฐ และมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุดในโลก ณ ขณะนั้น จนมีการกล่าวถึงระบบเศรษฐกิจที่เติบโตของเกาหลีว่า “มหัศจรรย์บนแม่น้ำฮันกิง” และแม้ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจทั่วทั้งเอเชียไม่ว่าแม้แต่เกาหลี แต่เกาหลีก็สามารถฟื้นตัวและพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายแก้ไขสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ การเปิดเสรีการลงทุนจากต่างประเทศ รัฐบาลเกาหลีได้ตระหนักว่าการลงทุนจากต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติฉบับใหม่ขยายระยะเวลาจากเว้นภาษีเงินได้จากเดิม 5 ปี เพิ่มขึ้นเป็ 7 ปี นับจากปีที่มีการ ลดหย่อนภาษีเงินได้ 50 % อีก 3 ปี และเพิ่มรายการธุรกิจที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุน และมีการเปิดโอกาสให้ต่างชาติมาซื้อกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน รวมทั้งมีมาตรการที่อนุญาตให้ต่างชาติซื้อที่ได้้อย่างเสรี ไม่ว่าจะมึวัตถุประสงค์เพื่อตั้งโรงงานหรือเพื่อการอื่นใดไม่ต้องขออนุญาตมากมายให้ยุ่งยาก นอกจากนี้ยังให้มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างเสรี ชาวต่างชาติสามารถซื้อหุ้นได้ตามที่ต้องการ

นอกจากนี้รัฐบาลยังจัดตั้งศูนย์บริการการลงทุนในนาม Korea Investment Service Center ภายใต้หน่วยงานกึ่งราชการที่เรียกว่า Korea Trade and Investment Promotion Agency เพื่อเป็นตัวกลางในการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างประเทศในการขอรับใบอนุญาตต่างๆ และนโยบายปฏิรูปภาคธุรกิจเอกชนโดยให้กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ของเกาหลีปรับโครงสร้างการดำเนินการและลดธุรกิจที่ซ้ำซ้อนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเน้นการเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารธุรกิจ รัฐยังออกระเบียบบังคับให้กลุ่ม

ธุรกิจขนาดใหญ่ต้องบังคับให้เปิดเผยงบดุลรวมของทั้งกลุ่ม และยกเลิกการค้าประกันซึ่งกันและกันระหว่างบริษัทในเครือเดียวกัน มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเงินของบริษัทและเร่งปิดกิจการในบริษัทที่มีปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัว รวมทั้งมีการแก้ไขกฎหมาย Labor Standard Act เพื่อให้ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น ซึ่งหากวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจนั้นพบว่า เกาหลีพยายามจะแก้ไขสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ เพิ่มงบประมาณรายจ่ายและลดอัตราดอกเบี้ยและที่สำคัญคือการเน้นความร่วมมือขอความร่วมมือทางสังคมโดยความร่วมมือไตรภาคีระหว่าง ภาครัฐบาล ภาคธุรกิจและภาคแรงงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็แรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่สำคัญประการที่หก คือ “ด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะทางด้านไอที” เกาหลีมีการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดจนสามารถทะยานขึ้นสู่ความเป็นผู้นำทางด้านไอที เนื่องมาจากเกาหลีมีการบริหารจัดการทางด้านเทคโนโลยีที่ดี มีการวางโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัย พัฒนา สร้างนวัตกรรม และการฝึกอบรม รวมถึงการอนุญาตให้เอกชนเข้ามา มีบทบาทในการพัฒนาไอทีค่อนข้างมาก จะเห็นได้จากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต คนเกาหลีมากกว่า 29 ล้านคนหรือกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของประชากรจะใช้อินเทอร์เน็ตอย่างน้อยเดือนละครั้ง ตัวเลขจำนวนนี้หมายถึง คนรุ่นใหม่ที่เกิดโตขึ้นโดยใช้อินเทอร์เน็ต และประมาณ 11 ล้านคนเป็สมาชิกที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั้ง ADSL ทั้ง VDSL เห็นได้ชัดว่าปัจจุบันอินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ของเกาหลีไปเสียแล้ว นอกจากนี้ด้านการส่งออกอุตสาหกรรมไอทียังมีการส่งออก DRAM และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ รวม 20,000 ล้านเหรียญสหรัฐ และยังมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เด่นๆ คือ มอนิเตอร์ ที่สามารถทำรายได้ให้เกาหลีได้กว่า 15,000 ล้านเหรียญสหรัฐและที่ทำรายได้ให้มากที่สุดคงจะหนีไม่พ้นโทรศัพท์มือถือโดยเฉพาะยี่ห้อซัมซุงและแอลจีที่ทำ

รายได้รวมถึง 19,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่กำลังสร้างรายได้ให้ประเทศอย่างมากมายมหาศาลนั่นก็คือ เกมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น แร็กนาร์ก , รีเนจ และซีลออนไลน์ ที่ล้วนแล้วแต่ได้รับความนิยมอย่างมากในหลายประเทศ ถึงขนาดยักษ์ใหญ่ในอดีตอย่างญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตเกมรายใหญ่ ยังต้องหันมาจับตามอง เพราะเกาหลีสร้างมิติใหม่ให้เกิดขึ้นในวงการเกมโดยการสร้างเกมออนไลน์และมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจากค่าชั่วโมงเล่นเกม จนทำให้เกาหลีผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ก้าวขึ้นสู่อันดับหนึ่งของวงการเกมได้อย่างรวดเร็ว

เบื้องหลังของความสำเร็จนี้เกิดจากการสนับสนุนของรัฐ ที่ได้บรรจุเป็นวาระแห่งชาติว่าจะใช้อุตสาหกรรมไอทีเป็นหัวหอกส่งออกวัฒนธรรมเกาหลีไปทั่วโลก มีการจัดตั้ง Korea Game Academy และ Korea Game Industry Park เพื่อให้การสนับสนุนทั้งเรื่องการสอนออกแบบกราฟฟิก การสร้างเนื้อหาในเกม การสร้างตัวละคร ไปจนถึงการจัดทำ Game Engine ให้ผู้สร้างเกมนำไปใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จนทำให้ผู้ผลิตเกมสามารถนำไปต่อยอดได้อย่างรวดเร็ว

และปัจจัยสำคัญประการสุดท้ายที่ทำให้เกาหลีพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว คือ “ปัจจัยด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะสื่อบันเทิงและการท่องเที่ยว” เกาหลีขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศที่มีการผสมผสานระหว่างความเก่าแก่ของร่องรอยอารยธรรม ความเจริญทางวัฒนธรรมและความทันสมัยของเทคโนโลยี รัฐบาลเกาหลีได้ให้ความสำคัญถึงขนาดจัดตั้งกรมวัฒนธรรมร่วมสมัย สังกัดกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวขึ้นเพื่อทำวิจัยสิ่งที่เรียกว่าฮัลลิวูด หรือวัฒนธรรมร่วมสมัย อย่างเป็นระบบ ซึ่งนับตั้งแต่ปี 1982 เป็นต้นมา คนในกลุ่มวัฒนธรรมสมัยใหม่หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “รุ่นเน็ตเวิร์ค” เป็นจุดเริ่มในการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับการบริโภควัฒนธรรมเกาหลีได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน หรือความนิยมในการฟังเพลง รวมทั้งการใช้ภาษาเกาหลีเล่นอินเทอร์เน็ต พวกเขาสามารถนำวัฒนธรรมเก่า

และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน และภูมิใจว่าวัฒนธรรมเกาหลีไม่ต้อยไปกว่าใคร โดยเฉพาะในขณะนี้วัฒนธรรมเกาหลีกลายเป็นกระแสที่แพร่สะพัดไปในหลาย ๆ ประเทศโดยจะเห็นได้จากความนิยมในภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ดนตรี อาหาร และภาษา จุดสำคัญนั้นคงต้องยอมรับว่าเกิดจากการผลิตสื่อบันเทิงออกเผยแพร่ในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2001 เป็นต้นมาธุรกิจหนังซีรีส์กลายเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในเอเชีย ชาติรัฐบาลเกาหลีถึงกับมีนโยบายสั่งสร้างหนังควบคู่ไปกับละครเพื่อออกขายยังต่างชาติ และในปี 2003 เกาหลีได้จัดงานรวมวัฒนธรรมบันเทิงที่ใหญ่ที่สุดในกรุงโซลเชิญนักข่าวทั่วโลกเข้าทำข่าว เป็นผลทำให้คลื่นความนิยมในสื่อบันเทิงเกาหลีแพร่ขยายอย่างกว้างขวาง แม้กระทั่งในปัจจุบันสื่อบันเทิงเกาหลีก็ยังคงเพิ่มความนิยมอย่างต่อเนื่องด้วยจุดเด่นของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นฉากที่แสดงถึงบรรยากาศที่สวยงามโรแมนติก การหยิบยกเอาพื้นฐานทางอารมณ์ของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็น ความรัก ความผิดหวัง และความสมหวังมานำเสนอ และเหนือสิ่งอื่นใดคือการต่อยอดที่เหมาะสมทางวัฒนธรรมจนสามารถนำไปขายต่อให้กับต่างประเทศได้ จนอาจกล่าวได้ว่า “ความบันเทิงสร้างชาติ”

ความพยายามของรัฐบาลที่จะแทรกซึมวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามาในสื่อบันเทิงนับว่าเป็น กลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะทำให้เกิดปรากฏการณ์การหลงไหลเข้าไปท่องเที่ยวในเกาหลีเพื่อเยือนรอยละครและภาพยนตร์ชื่อดังจนทำให้สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำและโรงถ่ายจำลองที่สร้างขึ้นเลียนแบบสถานที่จริง ๆ กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน หากจะวิเคราะห์แล้วการใช้กลยุทธ์สื่อบันเทิงเพื่อประชาสัมพันธ์ประเทศนับว่าเป็นช่องทางที่เข้าถึงคนได้สะดวก รวดเร็ว และกว้างขวางที่สุดนับว่าเกาหลีได้เดินมาถูกทางแล้ว

ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและทำให้เกิดผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ กลไกการเติบโตอย่างต่อเนื่อง
ขององค์ประกอบต่างๆ อย่างเป็นระบบนี้เองที่ส่งผล
ให้เกาหลีใต้เป็นประเทศที่ได้รับความสนใจจาก

ประชาคมโลกเป็นอย่างมากและคงไม่น่าแปลกใจ
เพราะเหตุใดเกาหลีใต้จึงมีความสามารถในการพัฒนา
ประเทศให้เจริญขึ้นในทุกด้านอย่างไม่หยุดยั้ง

บรรณานุกรม

- องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี. (2548). สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2548, จาก www.kto.or.th
- ดำรงค์ ฐานดี. (2530). เกาหลีใต้ในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ:สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ดำรงค์ ฐานดี. (2548). ความสัมพันธ์ไทย-เกาหลี. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2548, จาก [www.ru.ac.th/
korea/ article/article1.htm](http://www.ru.ac.th/korea/article/article1.htm)
- ยุทธศักดิ์ ฅณาสวัสดิ์. (2545). เศรษฐกิจเกาหลี. วารสารส่งเสริมการลงทุน 2003:48-68.